

Ettevõtluse arendamine
1. Strateegia meetme nimetus
Ettevõtluse arendamine
2. Rakendamise vajaduse lühikirjeldus:
Tegevuspiirkonna analüüs näitas, et kuigi ettevõtlus on Hiiumaal järjepanu arenenud, jäävad majanduslikud näitajad siiski Eesti keskmistele alla. Valdav osa piirkonna ettevõtetest on väga väikesed, mille töötajate arv on alla 10. Väikeste käibenumbrite juures on ka nende iseseisev investeerimisvõimekus madal. Eestis ja maailmas toimuvate arengutega sammu pidamiseks on investeringute tegemine aga elutähtis
3. Strateegia meetme eesmärk ja saavutatav tulemus
Eesmärk: Hiiumaal on uuenduslik, kohalikke ressursse ja oskusi vääripindav ning uutele turgudele suunduv ettevõtlus.
Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ üldeesmärki: parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda; ja erieesmärkidesse:
<ul style="list-style-type: none"> • edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust; • olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades; • suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule; • edendada säästvat arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk; • panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.
Meede panustab järgmistesse LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:
<ul style="list-style-type: none"> • ettevõtluse arendamine eelkõige uute tasuvate töökohtade või innovaatiliste lahenduste kaudu; • keskkonna- ja kliimasõbralikkus, sealhulgas bio- ja ringmajandust propageerivate lahenduste väljatöötamine ja rakendamine; • maaelu positiivse kuvandi säilitamine; • ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine; • piirkondlike eripärade parem rakendamine, sh kohaliku toidu arendamine.
Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisse:
1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades; 3A) toormetootjate konkurentsivõime parandamine nende parema integreerimise abil põllumajanduslike toiduainete tarneahelasse kvaliteedikavade kaudu, mis annavad põllumajandustoodetele lisaväärtuse, kohalike turgude edendamise ja lühikeste tarneahelate ning tootjarühmade ja -organisatsioonide ning tootmisharudevaheliste organisatsioonide kaudu; 6A) tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikeettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine; 6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine; 6C) info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades.
4. Toetatavad tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Investeeringud põhivarasse (taristusse, hoonetesse, seadmetesse, tarkvarasse jne), sh taastuvenergia lahendustesse oma tarbeks • Investeeringuga seotud järelevalvetegevused • Koolitus, kui see on seotud põhivara kasutusele võtmisega ja moodustab kuni 10% investeeringu maksumusest • Investeeringut ette valmistavad tegevused, kui investeering viiakse ellu sama projekti raames ja ettevalmistava tegevuse maht ei ületa 10% projekti kogumaksumusest

§ 25. Projektitoetuse raames toetatava tegevuse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud
[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

5. Sihtrühm

Hiidlaste Koostöökogu tegevuspiirkonnas tegutsevad füüsilisest isikust ettevõtjad, mikro- ja väikeettevõtted ning MTÜ-d ja SA-d, kui nende tegevus on suunatud ettevõtlusele

6. Nõuded toetuse taotlejale ja toetuse saajale

- Tegevus tuleb ellu viia Hiidlaste Koostöökogu tegevuspiirkonnas
- Toetuse taotleja saab ühes voorus esitada ühe taotluse.
- Toetuse taotlejal ei või olla taotlemise hetkel pooleli sama meetme projekti.
- Toetuse saaja kohustub projekti elluviimist alustama hiljemalt 9 kuu jooksul ja projekt tuleb ellu viia kuni kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.
- Toetuse saaja kohustub projektitoetusega ehitatava objekti või soetatava objekti võtma sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

§ 23. Nõuded projektitoetuse taotlejale

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

§ 33. Projektitoetuse saajale esitatavad toetatava tegevuse elluviimise ja kestuse nõuded

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

- **Taotlus esitatakse e-PRIA keskkonnas**
- **Taotlusega koos esitatakse järgnevad dokumendid:**
 - hinnapakkumised
 - äriplaan koos finantsprognosidega, kui toetuse summa ületab 10 000 eurot.
 - projekti elluviimise ajakava
 - lisaks § 29. Nõuded projektitaotlusele – lõige 3

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

7. Makstava toetuse maksimaalne suurus ja määr

- **Minimaalne: 5 000 EUR**
- **Maksimaalne: 200 000 EUR**
- **15% minimaalne toetuse määr**
- **Kuni 60%** protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest VKE-le, mittetulundusühingule, sihtasutusele ja kohaliku omavalitsuse üksusele, kui kavandatud tegevus on suunatud ettevõtluse arendamiseks;
- **Kuni 30%** toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest, väikelaeva, maastiku- ja mootorsõiduki, välja arvatud liikurmasina soetamiseks VKE-le, mittetulundusühingule ja sihtasutusele
- **Vähese tähtsusega abi;**
Ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei tohi mis tahes kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 300 000 eurot.
KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2023/2831 Artikkel 3, lõige 2
jääki kontrolli [siit](#)

§ 27. Projektitoetuse määr ja suurus

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

8. Projektide näitajad ja sihtväärtused aastaks 2029

Väljundnäitajad:

- Ringmajandusega tegelevate ettevõtete arv 2
- Kohalikke ressursse väärindavate projektide arv 20
- Uuenduslike projektide arv (loetakse hindamisel uuenduslikkuse eest vähemalt 2 hindepunkti saanud projekte) 10
- Uusi turge hõlmavate projektide arv 5

Tulemusnäitajad:

Möödik	Sihttase 2029
Toetust saanud ettevõtete müügitulu kasv	20%
Selliste tegevuste (projektide) arv, mis aitavad kaasa keskkonnasäästlikkusele ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise eesmärkide saavutamisele maapiirkondades (R.27) ¹	5
Ühise põllumajanduspoliitika projektides toetatud uued töökohad (R.37)	10
Ühise põllumajanduspoliitika toetusel arendatud maapiirkondade ettevõtete, sealhulgas biomajanduse ettevõtete arv (R.39)	50

9. Hindamiskriteeriumid

Osa	Kriteerium ja osakaal	Kirjeldus	Skaala (0–3)
Asjakohasusega seotud kriteeriumid (kokku 30%)	Taotluse sidusus strateegia visiooni ja eesmärkidega (15%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd on taotlus seotud visiooni ja eesmärkidega – kas ja mil määral aitab projekti elluviimine nende saavutamisele kaasa	0 – Taotlus ei ole strateegiaga seotud ² 1 – Taotlus on strateegiaga vähesel määral seotud 2 – Taotlus on strateegiaga enamjaolt seotud 3 – Taotlus tuleneb otseselt strateegia visioonist ja eesmärkidest
	Taotluse sidusus valla ja/või küla arengueesmärkidega (5%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd tuleneb taotlus valla ja/või küla arengueesmärkidest või tunnetatud vajadustest – kas vajadust projekti elluviimiseks on kogukonnas ja/või vallas tunnetatud	0 – Taotlus ei ole valla ega küla arengueesmärkidega seotud 1 – Taotlus on suunatud kitsalt ühele sihtgrupile 2 – Taotluse sihtgrupp on laiapõhjaline, vajadust tunnetatakse paljude poolt

¹ Siin ja edaspidi: R... viitab ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava kohustuslikule seirenäitajale.

² Kui taotlus saab selle kriteeriumi (sidusus strateegiaga) raames koondindeks 0, ei kuulu projekt rahastamisele.

			3 – Taotlus tuleneb otseselt valla ja küla arenguvajadustest
	Taotluse panus meetme väljundnäitajate täitmisesse (5%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd panustab projekt konkreetse meetme väljundnäitajate sihttasemetete saavutamise	0 – Taotlus ei panusta ühtegi väljundnäitajasse 1 – Taotlus panustab ühte väljundnäitajasse 2 – Taotlus panustab rohkem kui ühte väljundnäitajasse 3 – Taotlus panustab kõiki konkreetse meetme väljundnäitajatesse
	Panus taotlejate ringi laiendamisse (5%)	Hinnatakse, kas taotleja on eelmisel või sellel perioodil toetust saanud	0 – Taotleja on saanud toetust nii eelmisel kui sellel perioodil 1 – Taotleja on saanud toetust sellel, kuid mitte eelmisel perioodil 2 – Taotleja on saanud toetust eelmisel, kuid mitte sellel perioodil 3 – Taotleja ei ole saanud toetust eelmisel ega sellel perioodil
Läbivate teemadega seotud kriteeriumid (kokku 30%)	Projekti roheline (10%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd panustab projekt keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandus) lahenduste väljatöötamisse (sh näiteks kohalike ressursside kasutamine, taastuvenergia rakendamine, taaskasutus, ringmajandus jms)	0 – Taotlus ei panusta üldse keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamisse 1 – Taotlus panustab keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamisse vähesel määral 2 – Taotlus panustab keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamisse osaliselt 3 – Taotlus on keskkonda taastav ja kliimasõbralik
	Projekti uuenduslikkus (10%)	Hinnatakse, kas ja mil määral on tegemist uuendusliku lähenemisega ³	0 – Taotlus ei ole uuendusliku iseloomuga

³ Uuenduslikkuse all mõistetakse uue tehnoloogia, protsessi vms kasutusele võtmist.

			<p>1 – Taotlus on uuendusliku iseloomuga taotleja jaoks</p> <p>2 – Taotlus on uuenduslik Hiiumaal</p> <p>3 – Taotlus on uuenduslik ka väljaspool Hiiumaad</p>
	Projekti koostöisus (10%)	Hinnatakse, kas projekti elluviimine ja/või tulemuste kasutamine toimub koostöös, samuti kas projekti elluviimise järgselt tekivad koostöösided	<p>0 – Taotleja viib projekti ellu ilma partneriteta, tulemused on kuuluvad üksnes taotlejale⁴</p> <p>1 – Projekti elluviimine toimub koostöö omas sektoris/valdkonnas, kaasatud on vähemalt 1 partner</p> <p>2 – Projekti elluviimine toimub vähemalt kahe sektori koostöös, kes kõik saavad projektist kasu, kaasatud on enam kui 1 partner</p> <p>3 – Projekt viiakse ellu 3 sektori sisulises koostöös, tulemused on mõeldud kõikidele kasutamiseks</p>
Kestlikkusega seotud kriteeriumid (kokku 20%)	Projekti tulemuste kestlikkus (10%)	Hinnatakse, kas ja mil määral on projekti tulemused tagatud peale toetusrahade lõppemist, kuidas on kaetud objektide majanduskulude katmine, vajalik kliendibaas vms	<p>0 – Tegevused lõpevad projekti lõpuga, investeringuobjekti edasine ekspluateerimine ei ole läbi mõeldud</p> <p>1 – Projekti tulemused on vähesel määral kestlikud</p> <p>2 – Projekti tulemused on enamjaolt kestlikud</p> <p>3 – Projekti tulemused on arusaadavalt jätkusuutlikud (näiteks teenuse osutamine jätkub ka peale projekti lõppu ilma täiendava toetusvajaduseta). Rajatud investeringuobjektide edasine ekspluateerimine on läbi mõeldud ja tõepärane</p>
	Realistlikkus (10%)	Hinnatakse, kas projektis kavandatud tulemuste saavutamine ning eelarve ja	0 – Tulemuste saavutamine ei ole usutav, ajakava ja eelarve on ebarealistlikud

⁴ Partnerina ei käsitleta teenuseosutajat, kauba tarnijat või ehitajat.

		ajakava on selged ning realistlikud	<p>1 – Tulemuste saavutamine on vähesel määral usutav</p> <p>2 – Tulemuste saavutamine on enamjaolt usutav</p> <p>3 – Projekti eelarve on põhjendatud (nt hinnapakumistega kaetud), ajakava on realistlik. Projekti tulemuste saavutamine on usutav</p>
Kvaliteediga seotud kriteeriumid (kokku 20%)	Taotluse kvaliteet (10%)	Hinnatakse taotluse kvaliteeti – osade omavahelist sidusust, keelelist ja vormistuslikku korrektsust, asjakohaste lisade olemasolu	<p>0 – Taotluse osad ei ole üksteisega loogiliselt seotud, tekst on raskesti mõistetav, keeleliselt ebakorrekne</p> <p>1 – Taotluse osad on üksteisega vähesel määral seotud, tekst on ebakorrekne ja üldjoontes mõistetav</p> <p>2 – Taotluse osad on üksteisega üldiselt seotud, tekst on enamjaolt mõistetav ja korrektne</p> <p>3 – Projekti eesmärgid, tegevused ja tulemused on omavahel loogiliselt seotud. Taotlus on koostatud keeleliselt ja vormiliselt korrektselt, sisaldades asjakohaseid lisadokumente</p>
	Taotleja võimekus (5%)	Hinnatakse taotleja võimekust projekti ellu viia, sh, kuid mitte ainult varasem kogemus, majanduslik võimekus, kompetentsus	<p>0 – Taotleja ja/või tema meeskonnaliikmete võimekus projekti ellu viia on väga väike – varasemad kogemused puuduvad, võimalik kulude suurenemine tingib tõenäoliselt projekti katkestamise, meeskonnaliikmetel puuduvad projekti elluviimiseks vajalikud teadmised ja oskused</p> <p>1 – Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on osaline võimekus projekti ellu viimiseks</p> <p>2 – Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on üldiselt võimekus projekti ellu viimiseks olemas</p>

			<p>3 – Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on varasem kogemus projektide elluviimisel, võimekus tagada omafinantseering või isegi katta kallinemine, olemas on vajalikud teadmised ja oskused projekti tulemuslikuks elluviimiseks</p>
	Omafinantseeringu osakaal (5%)	Hinnatakse, kui võrd on taotleja valmis panustama suurema omafinantseeringuga, kui on minimaalselt nõutud	<p>0 – Taotleja omafinantseering on minimaalselt meetmes nõutav</p> <p>1 – Taotleja omafinantseering ületab meetmes minimaalselt nõutavat 5% võrra</p> <p>2 – Taotleja omafinantseering ületab meetmes minimaalselt nõutavat 10% võrra</p> <p>3 – Taotleja omafinantseering ületab meetmes minimaalselt nõutavat enam kui 10% võrra</p>
		<p>Kokku maksimaalsed punktid : 3.00 Lävend: Kui taotlus saab koondindeks 1,6 või vähem, seda ei rahuldata.</p>	